

अभ्यास पत्र (2018-19)
कक्षा – आठ , विषय – संस्कृत
(खण्ड –क) अपठित अवबोधन

प्रश्न1- अधोलिखितं अपठित गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नानाम् संस्कृतभाषायाम् उत्तरत –

पुरा दुष्यन्तस्य पुत्रः भरतः नाम महान् प्रतापी राजा आसीत् । तस्य नाम्ना एव अस्माकम् देशस्य नाम भारतम् इति अभवत् । भारतम् अस्माकम् मातृभूमिः अस्ति । भारतम् अस्माकम् प्राणैः अपि प्रियतरम् । वयम् अत्र वसामः खादामः जीवनस्य च सर्वम् सुखम् च प्राप्नुमः । अस्य प्राचीनम् नाम आर्यावर्तः आसीत् ।

प्र0– एकपदेन उत्तरत–

1. राजा दुष्यन्तस्य पुत्रः कः आसीत् ?
2. भरतः कीदृशः राजा आसीत् ?
3. अस्माकम् मातृभूमिः कः अस्ति ?
4. भारतम् अस्माकम् कैः अपि प्रियतरम् ?

प्र0– पूर्णवाक्येन उत्तरत –

1. वयम् भारते किम् प्राप्नुमः ?.....

प्र0– यथानिर्देशम् उत्तरत –

“प्रतापी राजा” अनयोः विशेष्यं विशेषणं च किम् ?

(खण्ड-ख) रचनात्मक लेखन

प्रश्न2– स्वभगिन्याः इशिकायाः विवाहे निमन्त्रणम् दातुम् स्वमित्रं प्रति पत्रम् पूरयत–

प्रियमित्र हर्षितः!

सप्रेम नमोनमः ।

अत्र ----- तत्रास्तु ।

मित्र! अहम् ----- ज्ञापयामि यत् मम भगिन्याः इशिकायाः विवाहः अग्रिममासस्य ---- निश्चितः ---- ।

त्वम् अत्र ---- पूर्वतः एव प्राप्तः स्याः । त्वया ----- अत्र आगन्तव्यम् वर्तते । तव ----- विवाहे अनिवार्या

अस्ति । आदरणीयाभ्यां ----- सस्नेहं नमोनमः अस्तु ----- प्रतीक्षमाणः ।

रोहितः ।

(पंचम्याम् तिथौ ,कुशलम् , प्रसन्तापूर्वकम्, जातः ,उपस्थितिः ,त्रिदिनानि ,भवन्मित्रम् ,अवश्यम् ,तवागमनम् पितृभ्याम्)

प्रश्न3–चित्रं दृष्ट्वा पंच वाक्यानि लिखत –

(खण्ड-ग) व्याकरण

प्रश्न4– यथानिर्दिष्टरूपाणि लिखत –

(क) विपरीत पदं लिखत– मानवः , कोलाहलः ,

(ख) प्रकृतिप्रत्ययोः संयोजनम् कुरुत– लिख् + क्त = , खाद् + क्तवतु =

(ग) संस्कृत भाषायाम् पदं लिखत– 28 , 45

(घ) पर्याय पदं लिखत– कालिन्दी , विद्या

प्रश्न5- अधोलिखितम् संवादम् उचित शब्दैः पूरयत-

गरिमा - भो बालक ! त्वम् ----- करोषि?

दर्शनः - अहम् मञ्जूषायाम् क्रीडनकानि ----- ।

गरिमा - कीदृशं इदम् ----- ?

दर्शनः - इदम् क्रीडनकम् ----- अस्ति । इदम् तु जनकस्य लघु दूरभाषयन्त्रम् अस्ति । दूरात् अपि

एतेन वयम् स्वजनैः सह ----- कर्तुम् समर्थाः ।

प्रश्न6- अधोलिखितवाक्यानि उचित अव्यय शब्दैः पूरयत-

भो छात्राः कोलाहलम् ----- कुरु । ----- सत्यम् वद । कदापि ----- मा वद । समयं -----

मा यापय । सदा स्वगुरुन् प्रणम्य एव कक्षायाम् पठ ।

प्रश्न7- कोई एक धातु रूप लिखिए-

हन् अथवा घा

कोई एक शब्द रूप लिखिए-

साधु अथवा देव

(खण्ड-घ) पठित अवबोधन

प्रश्न8- अधोलिखितानाम् प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत -

- (क) धर्मराजस्य सकलम् कार्यं के अकुर्वन् ?
(ख) धूर्ताः अजां किम् कथयन्ति ?
(ग) सत्संगतिः किम् अपाकरोति ?
(घ) एकलव्यः किमर्थं द्रोणाचार्यस्य समीपम् अगच्छत् ?

प्रश्न9- सन्धि -विच्छेदं कुरुत -

1. नास्ति 2. प्रत्यक्षे 3. तथापि ।

प्रश्न10- अधोलिखितशब्दानाम् अर्थम् लिखत -

1. रुग्णः 2. विकटः 3. मार्गं ।

प्रश्न11- अधोलिखितशब्दानाम् समानार्थक पदं लिखत -

1. पार्श्वे - 2. शरीरम् -
3. परिवारम् - 4. पृथ्वी -

प्रश्न12- रेखांकितपदस्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

- (क) विप्रः अजां त्यक्त्वा अगच्छत् । (ख) युद्धे अकबरः विजयी अभवत् ।

प्रश्न13- अधोलिखितानि वाक्यानि शुद्धं कृत्वा लिखत -

1. त्वं कुत्र गच्छति ?
2. ते प्रश्नम् पृच्छति ।
3. आवाम् पत्रे लिखामि ।